คู่มือครู

สิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กอายุ 4-6 ปี

เรื่องที่ 3 โรงเรียนของเรา

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการสื่อการสอน
มูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

คำถามจุดประกายการเรียนรู้

คำถามที่กำหนดไว้เป็นเพียงแนวทางให้ครูนำไปตั้งเป็นคำถาม ใช้ถามเด็กตามความเหมาะสม

ครูอาจเลือกใช้คู่มือเพียงบางส่วน ให้เหมาะสมทั้งในเรื่องหัวข้อและกิจกรรมเสนอแนะ ไม่ต้องสอนไปตามคู่มือทุกอย่างหรือสอนตามที่เรียงลำดับไว้ในเล่ม เช่น เรื่องโรงพยาบาล อาจนำขึ้นมาสอนในโอกาสที่มีเด็กในห้องเจ็บป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล หรือมีผู้ปกครองที่เป็นหมอหรือพยาบาล พร้อมที่จะมาพูดคุยกับเด็ก ๆ หรือเรื่องวัดก็อาจนำมาสอนในช่วงเริ่มเข้าพรรษา เด็กจะพูดคุยได้สนุกและได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เด็กได้รับความรู้กระจ่างและชัดเจน

โรงเรียนของเรา

คำถาม...จุดประกายการเรียนรู้

โรงเรียน เป็นสิ่งแวดล้อมอีกแห่งหนึ่งที่เด็กคุ้นเคยรองลงมาจากบ้าน โรงเรียนประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ สนามเด็กเล่น สนามหญ้า กระบะทราย อ่างน้ำ ทางเดิน ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา และสิ่งมีชีวิต ได้แก่ ครู เพื่อน นักเรียน ผู้ช่วยครู คนงาน และสัตว์ต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

ให้เด็ก ๆ รู้จักสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และเรียกชื่อได้อย่างถูกต้อง

ให้เด็ก ๆ รู้จักสังเกตสิ่งต่าง ๆที่มีในโรงเรียนจากการสัมผัสจริงและเกิดความสนใจใคร่รู้รายละเอียดต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น

กิจกรรมจุดประกายการเรียนรู้

ครูควรจุดประกายการเรียนรู้ ด้วยการพาเด็ก ๆ ออกเดินช้า ๆ ไปรอบ ๆโรงเรียน พร้อมกับดึงความสนใจของเด็กมายังสิ่งที่พบเห็นโดยบอกให้เด็กสังเกต ครูใช้คำถาม-คำตอบเป็นแนวทางแสวงหาความรู้ เพื่อให้เด็กรู้จักชื่อและประโยชน์ของสิ่งที่พบเห็น แล้วครูจึงอธิบายเพิ่มเติม และถ้าจำเป็นต้องหยิบหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของที่ศึกษา จะต้องนำกลับมาคืนที่เดิมทุกครั้ง

กิจกรรมที่ 1 ท้องฟ้ามีอะไร

ครูให้เด็ก ๆ มองขึ้นไปบนท้องฟ้า เพื่อสังเกตว่ามีอะไรบนท้องฟ้าสัก 2-3 นาที แล้วครูเริ่มตั้งคำถามตามแนวทางต่อไปนี้

1.1 วันนี้ท้องฟ้าแจ่มใสหรือมืดครึ้ม

1.2 วันนี้มีเมฆมากหรือน้อย

1.3 ลักษณะของเมฆเป็นอย่างไร

1.4 เมฆมีสีอะไร

1.5 เมฆเปลี่ยนรูปร่างได้ไหม

1.6 ใครเห็นเมฆบนท้องฟ้ามีรูปร่างคล้ายอะไรบ้าง

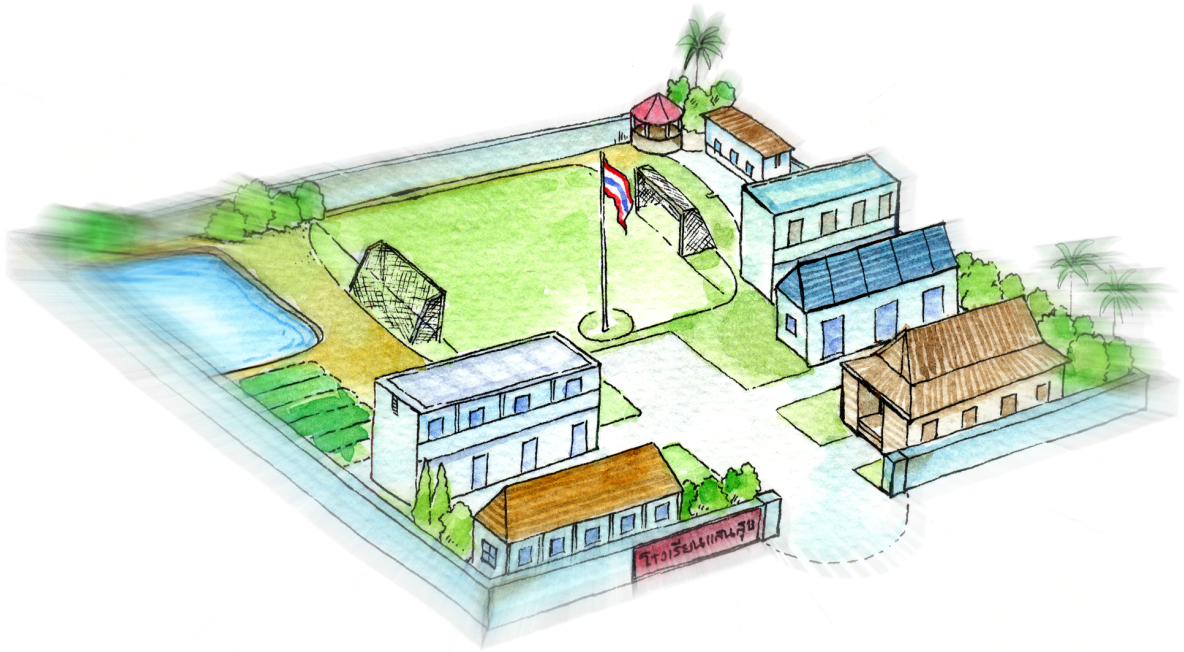
1.7 ท้องฟ้าอย่างนี้ฝนจะตกไหม

1.8 ลมบนท้องฟ้าแรงหรือไม่แรง สังเกตได้จากอะไร

1.9 ในท้องฟ้ามีนกบินบ้างไหม น่าจะเป็นนกอะไร

1.10 ใครเห็นเครื่องบินบนท้องฟ้าบ้าง เป็นเครื่องบินอะไร

กิจกรรมที่ 2 มีอาคารกี่หลังในโรงเรียนของเรา

เมื่อครูพาเด็ก ๆ ผ่านอาคารแต่ละหลัง ให้เด็กนับว่าเป็นอาคารหลังที่เท่าไร พร้อมกับบอกชื่อ ประวัติ และประโยชน์ใช้สอยของอาคารแต่ละหลังให้เด็กรู้จักและจำไว้ขณะที่ผ่านแต่ละอาคาร ครูสอนให้เด็กสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็น เสร็จแล้วตั้งคำถามเพื่อให้เด็กตอบตามแนวทางต่อไปนี้

2.1 โรงเรียนของเรามีอาคารกี่หลัง อะไรบ้าง

2.2 อาคารหลังใด ใหญ่ที่สุด

2.3 อาคารหลังใด สวยที่สุด

2.4 อาคารหลังใด เล็กที่สุด

2.5 อาคารหลังใด ทาสีใหม่ที่สุด

2.6 อาคารหลังใด เก่าที่สุด

2.7 อาคารหลังใด เป็นไม้ทั้งหลัง

2.8 อาคารหลังใด เป็นตึก มีไม้น้อยมาก

2.9 อาคารหลังใด มีชั้นเดียว

2.10 อาคารหลังใด มี 2 ชั้น , 3 ชั้น

2.11 ทำไมตึกหลังนี้จึงดูเก่า เด็ก ๆ คิดว่าอะไรทำให้มันเก่า

2.12 เด็ก ๆ มีส่วนทำให้ตึกใหม่ ๆ ทาสีสวย ๆ สกปรกได้ไหม

2.13 เด็ก ๆชอบทำอะไรกับผนังตึก หรือฝาห้อง

2.14 อาคารแต่ละหลังใช้อะไรเป็นวัสดุก่อสร้าง

2.15 เด็ก ๆ ชอบอาคารหลังใดมากที่สุด

2.16 อาคารหลังใดมีสัตว์อาศัยอยู่ด้วย เป็นสัตว์เลี้ยงหรือเปล่า

2.17 สัตว์ที่อาศัยอยู่บนอาคารให้ประโยชน์ หรือโทษต่ออาคาร

2.18 อาคารหลังใด มีเด็ก ๆ อยู่มากที่สุด

2.19 อาคารหลังใด ที่เด็ก ๆ ไม่เคยเข้าไปเลย

2.20 คนงานของโรงเรียนทำงานที่อาคารใดมากที่สุด

กิจกรรมที่ 3 ห้องต่าง ๆ ในโรงเรียน

อาคารแต่ละหลังในโรงเรียนมีห้องต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องนอน ห้องอาหาร ห้องครัว ห้องพยาบาล ห้องพักครู ห้องครูใหญ่ และอื่น ๆ ซึ่งแล้วแต่ขนาดและความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน ครูอาจนำห้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนมาสนทนากับเด็กในเรื่องของตำแหน่ง และขนาดของห้อง เครื่องเรือนเครื่องใช้ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องมีประจำในห้องนั้น ๆ โดยการใช้คำถามให้เด็กหาคำตอบ ตลอดจนให้เหตุผลประกอบคำตอบ เช่น

- ทำไมโรงเรียนจึงต้องมีห้องครัว
- โรงเรียนไม่มีห้องครัวได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ใครทำงานในห้องครัว ทำอะไรบ้าง
- ห้องครัวที่โรงเรียนกับที่บ้านต่างกันหรือไม่ ต่างกันอย่างไร
- ห้องประชุมมีไว้ทำอะไร
- เมื่อเข้าห้องประชุมควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

กิจกรรมที่ 4 ลานโรงเรียนกับทางเดินเป็นอย่างไร

ในโรงเรียนเด็กเล็ก มักมีลานกว้างเพื่อให้เด็กได้วิ่งเล่นหรือเดินเล่น และทางที่ใช้เป็นที่จอดรถ ลานว่างนี้และทางเดินจัดเป็นที่ว่างซึ่งมักจะปรับให้เรียบ เพื่อป้องกันเด็กหกล้ม บางแห่งอาจราดยาง หรือราดซีเมนต์ ขณะที่ครูพาเด็กเดินช้า ๆ เพื่อสำรวจรอบโรงเรียน ครูควรแนะให้เด็กรู้จักสังเกต โดยอาศัยตา จมูก และกายสัมผัส พร้อมจุดประกายด้วยคำถามตามนี้

4.1 ครูให้เด็กพิจารณาอย่างใกล้ชิดว่า ผิวพื้นของลานกว้างที่ราดซีเมนต์หรือราดยาง ต่างกันอย่างไร

4.2 เมื่อใช้มือสัมผัส เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไร พื้นอย่างไหนเรียบกว่า และพื้นอย่างไหนร้อนกว่ากัน

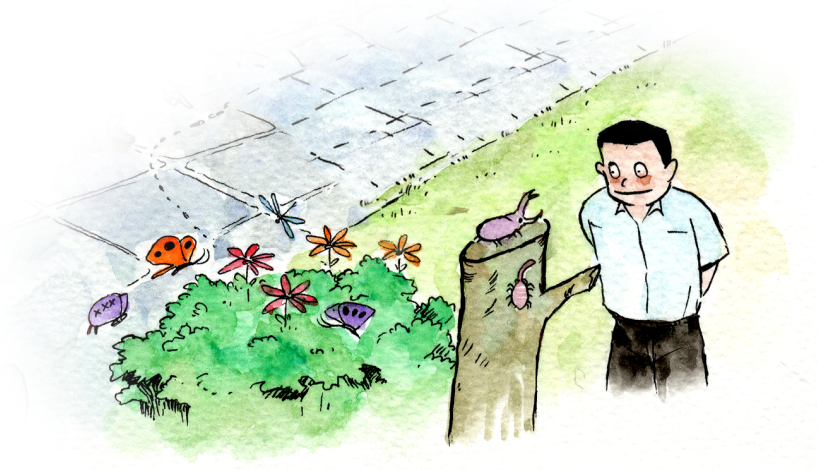
4.3 ให้เด็กสังเกตดูว่า ในวันที่อากาศร้อนจัดกับวันที่มีอากาศครึ้ม และวันที่มีฝนตกผิวของพื้นซีเมนต์กับพื้นดิน มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4.4 ลานกว้างไม่ว่าจะเป็นพื้นซีเมนต์ หรือพื้นดินที่มีรอยแตก ให้เด็กสำรวจรอยแตกว่ามีพืชหรือสัตว์อะไรอาศัยอยู่บ้าง เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ว่า ต้นหญ้าไม่สามารถขึ้นได้บนลานที่ราดด้วยซีเมนต์และราดยาง

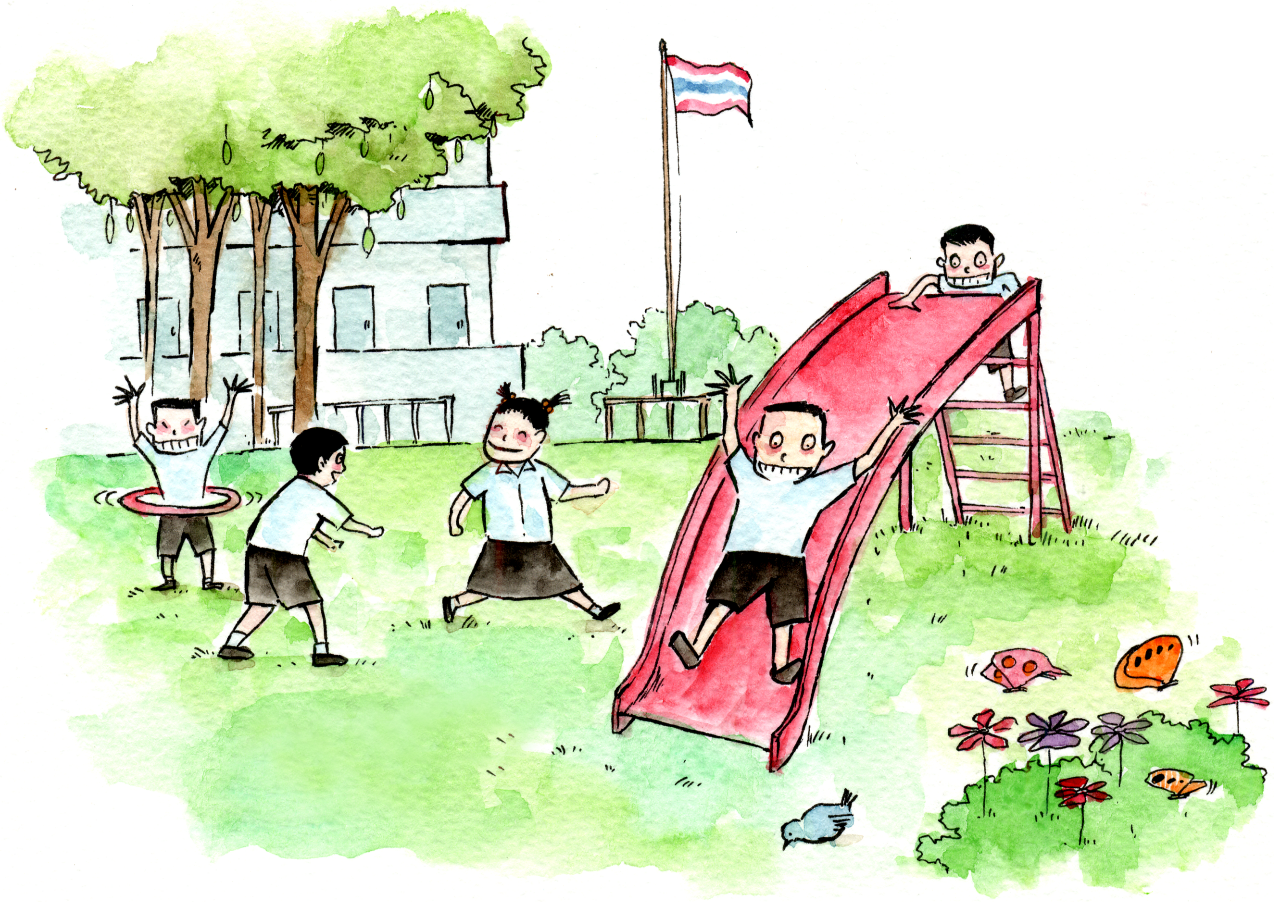
4.5 ครูกำหนดจุดบนลานซีเมนต์แล้วให้เด็กคนหนึ่งยืนตรงครูให้เด็กคนอื่น ๆ ดูเงาของเด็กคนนั้น แล้วใช้ชอล์คสีวาดตามรอยเงาไว้ บอกให้เด็ก ๆ จำไว้ อีกทุก ๆ 2 ชั่วโมงจะให้เพื่อนคนนี้มายืนตรงที่เดิมใหม่ แล้วมาดูกันว่าเงาอยู่ที่เดิม หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร

4.6 ขณะที่อยู่บนลานซีเมนต์หรือลานดิน ครูเอาน้ำ 1 กระป๋องเล็กราดบนลานซีเมนต์และลานดินให้เด็ก ๆ สังเกตดูน้ำที่ไหลว่าไปทางทิศใดมาก เพราะเหตุใด และถ้าทิ้งไว้น้ำจะหายไปจากผิวลานได้อย่างไร

4.7 ครูตั้งคำถามให้เด็กค้นหาคำตอบจากคนที่อยู่รอบตัว เช่น บิดา มารดา พี่ ๆ และคนเลี้ยงว่าซีเมนต์ที่ใช้ราดพื้นนั้น ทำมาจากอะไร เพื่อเด็กจะได้ตระหนักว่าเขาอาจหาความรู้ได้จากบุคคลอื่นด้วย

กิจกรรมที่ 5 สนามหญ้าของโรงเรียนเป็นอย่างไร

ครูพาเด็กลงมาเดินเล่นบนสนามหญ้า แล้วให้เด็ก ๆ ถอดรองเท้าวิ่งเล่นสักครู่ ครูจึงเรียกเด็ก ๆ ให้มารวมกันเพื่อตอบคำถามจากการที่ได้สัมผัสกับสนามหญ้า

5.1 เด็ก ๆ ชอบที่จะมาวิ่งเล่นที่สนามหญ้า หรือวิ่งเล่นบนลานซีเมนต์ เพราะเหตุใด

5.2 เด็ก ๆ สังเกตดูซิว่า หญ้าตรงไหนขึ้นหนา และตรงไหนขึ้นบางกว่า เพราะเหตุใด

5.3 ทำไมบางส่วนของสนาม จึงไม่มีหญ้าขึ้นเลย บางส่วนมีหญ้าสีเขียวสด บางส่วนมีหญ้าเป็นสีน้ำตาล เพราะอะไร

5.4 เด็ก ๆ จะช่วยกันทำให้หญ้าขึ้นเต็มสนามได้หรือไม่ อย่างไร

5.5 เด็ก ๆ รู้ไหมว่าใครดูแล ปลูกหญ้าในสนามนี้

5.6 ทำไมคนที่ดูแลเขาจึงต้องคอยตัดหญ้าด้วย เศษหญ้าที่ตัดแล้วเขาเอาไปไหน

5.7 ในสนามหญ้ามีหญ้าชนิดเดียวหรือหลายชนิด

5.8 เด็ก ๆ รู้ไหมว่าเขาปลูกหญ้ากันอย่างไร

5.9 เด็ก ๆ เคยสังเกตไหมว่ามีนกมาทำอะไรบนสนาม

5.10 นอกจากนกแล้ว มีสัตว์อะไรอีกที่ชอบเข้าไปในสนามหญ้า

5.11 ครูให้คนสวนที่ดูแลสนามหญ้า สาธิตการปลูกหญ้า แล้วให้เด็ก ๆ ลองปลูกบ้าง

กิจกรรมที่ 6 ในโรงเรียนมีต้นไม้และดอกไม้อะไรบ้าง

ในบริเวณโรงเรียนมักมีต้นไม้ใหญ่ไว้ให้ร่มเงา ปลูกไม้ประดับ และดอกไม้ให้ความสวยงาม ขณะสำรวจ ครูพาเด็กหยุดพักใต้ต้นไม้ใหญ่ แล้วอธิบายหรือตั้งคำถามเพื่อให้เด็กรู้จักชื่อต้นไม้ ประโยชน์และโทษ ต่อจากนั้นพาเด็ก ๆ ไปยังแปลงเพาะชำ หรือกระบะปลูกผักบริเวณสวนครัวของโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การเพาะปลูกผักง่าย ๆ ด้วยตนเอง ระหว่างกิจกรรมนี้ ครูใช้คำถามตามแนวทางต่อไปนี้ ตามโอกาสที่เหมาะสม

6.1 ต้นไม้ใหญ่ต้นนี้ให้ร่มเงากว้างขวาง ชื่อต้นอะไร ใครรู้จักบ้าง

6.2 นอกจากให้ร่มเงาแล้ว ต้นไม้นี้มีประโยชน์อะไร

6.3 ต้นไม้ต้นนี้ใบมีรูปร่างอย่างไร ใบแก่ ใบอ่อน สีต่างกันไหม

6.4 ต้นไม้ต้นนี้มีผลกินได้หรือไม่ ผลแก่ ผลอ่อน ต่างกันไหม

6.5 เด็ก ๆ เห็นสัตว์อะไรบนต้นไม้บ้าง เห็นรังนกไหม

6.6 ต้นไม้ต้นนี้ มาขึ้นอยู่ตรงนี้ได้อย่างไร

6.7 ใครดูแลรักษาต้นไม้ของโรงเรียน

6.8 เด็ก ๆ สามารถดูแลรักษาต้นไม้ของโรงเรียนได้อย่างไร

6.9 ถ้าต้นไม้ต้นนี้ผลกินได้ ไม่เป็นอันตราย ครูลองปอกเปลือกแล้วให้เด็กได้ลองดมกลิ่นและชิมรสดูว่าเป็นอย่างไร ถามเด็กว่าผลไม้นี้ทำอาหารอะไรบ้าง

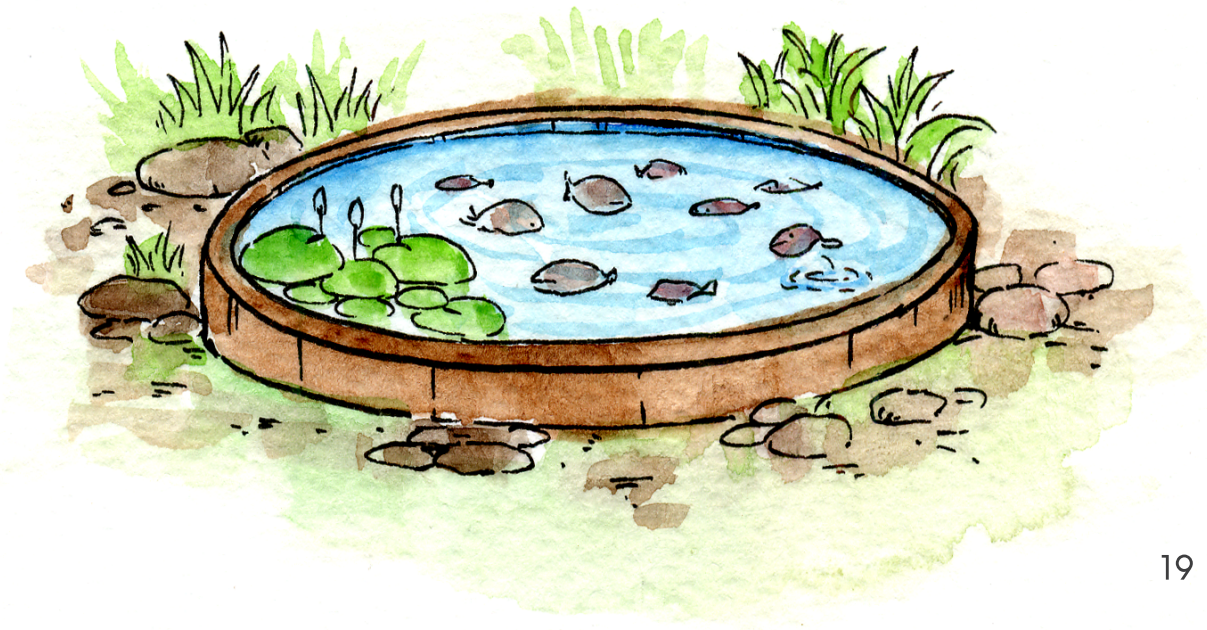
6.10 ครูพาเด็ก ๆ ไปยังแหล่งเพาะชำ หรือกระบะสำหรับเพาะ ครูนำเมล็ดพันธุ์ผักบุ้งมาให้เด็ก ๆ ดู แล้วสอนวิธีเพาะผักบุ้งในกระบะ เสร็จแล้วลองให้เด็กแต่ละคนโรยเมล็ดผักบุ้งลงในกระบะ จดวันที่ทำการเพาะไว้ รดน้ำ แล้วให้เด็ก ๆ มาดูทุกวันว่าเกิดอะไรขึ้น ให้เด็ก ๆ ไปรายงานครูในชั้น ครูอธิบายถึงวิธีดูแลรักษาเพื่อให้ผักบุ้งโตจนนำไปทำอาหารได้ เมื่อถึงโอกาสเหมาะสม ครูผัดผักบุ้งให้เด็ก ๆ ดู และลองรับประทานผัดผักบุ้งกัน

6.11 ติดชื่อต้นไม้ที่เป็นไม้ยืนต้น

กิจกรรมที่ 7 ในโรงเรียนมีสัตว์อะไรบ้าง

บางโรงเรียนมีการนำสัตว์มาเลี้ยงไว้ในโรงเรียนเพื่อให้เด็กคุ้นเคยและปลูกฝังนิสัยรักสัตว์ด้วย แต่บางโรงเรียนไม่มี เพราะเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อเด็ก เด็ก ๆ จึงรู้จักแต่สัตว์ที่อาศัยอยู่ตามใต้ใบไม้แห้ง โคนต้นไม้ บนต้นไม้ ในท่อระบายน้ำ ในอาคาร ใต้ก้อนหินและอื่น ๆ ครูสอนให้เด็กรู้จักสังเกต โดยการค้นคว้าว่าสัตว์อยู่ที่ไหน ทำอะไร มีอันตรายหรือไม่ ด้วยคำถามตามแนวทางต่อไปนี้

7.1 สัตว์เลี้ยงในโรงเรียนของเรามีไหม มีอะไรบ้าง
7.2 สัตว์เลี้ยงเหล่านั้นกินอะไรเป็นอาหาร
7.3 สัตว์เลี้ยงเหล่านั้น น่ารัก หรือมีประโยชน์อย่างไร
7.4 สัตว์เลี้ยงเหล่านั้นมีโทษหรือไม่ อย่างไร
7.5 สัตว์เลี้ยงที่มีในโรงเรียนนั้น เป็นสัตว์ป่าหรือสัตว์บ้าน
7.6 ใครเป็นคนให้อาหารและดูแลความสะอาด
7.7 ถ้าสัตว์ป่วย จะทำอย่างไร
7.8 มูลสัตว์มีกลิ่นอย่างไร ใครเป็นคนทำความสะอาดกรง

7.9 ถ้าโรงเรียนไม่มีสัตว์เลี้ยง เด็ก ๆ คิดว่าควรจะเลี้ยงอะไร

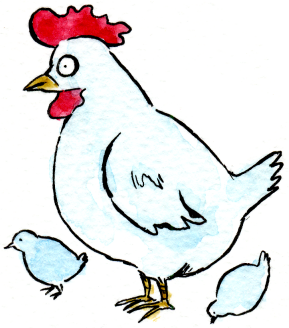
7.10 ถ้าครูเอาสัตว์นั้นมาเลี้ยง เด็ก ๆ คิดว่าจะเลี้ยงอย่างไร คือ เลี้ยงแบบขังในกรง ในอ่างหรือปล่อยเป็นอิสระ ใครจะหาอาหารมาให้ หามาจากไหน ใครจะดูแลรักษาความสะอาด

7.11 ถ้าโรงเรียนไม่มีสัตว์เลี้ยง ครูถามเด็กว่า ใครพบเห็นสัตว์อะไรบ้างในโรงเรียน พบที่ไหน

7.12 มีนกอะไรบ้างที่เห็นเป็นประจำในโรงเรียน ให้เด็กบอกรูปร่างลักษณะและสีของนกที่พบ ใครเคยเห็นงูในโรงเรียนบ้าง รูปร่างอย่างไร สีอะไร งูอะไรมีพิษมากที่สุด แมลงที่พบเห็นในโรงเรียนเป็นประจำคืออะไร ชนิดไหนสวยที่สุด ให้เด็กวาดรูปสัตว์ที่พบในโรงเรียน ครูให้เด็กเล่นเกมส์วงจรชีวิตของแมลงหรือกบที่ครูทำขึ้น เพื่ออธิบายถึงการเจริญเติบโตของสัตว์ อาหาร ศัตรู และการสืบพันธุ์

กิจกรรมที่ 8 รูปร่างของสิ่งที่เด็กเห็นเป็นอย่างไรบ้าง

หลังจากที่ครูพาเด็ก ๆ เดินสำรวจรอบ ๆ โรงเรียนแล้ว ครูตั้งคำถามดังต่อไปนี้ ตัวอย่าง อะไรเอ่ย มีผิวเรียบ คำตอบคือ พื้น โต๊ะครู ขนนก

8.1 อะไรเอ่ย มีผิวขรุขระ

8.2 อะไรเอ่ย มีผิวเป็นตะปุ่มตะปั่ม

8.3 อะไรเอ่ย มีผิวเป็นหนามแหลม

8.4 อะไรเอ่ย มีสีแดง

8.5 อะไรเอ่ย มีสีเขียว

8.6 อะไรเอ่ย มีกิ่งก้าน

8.7 อะไรเอ่ย เป็นก้อนกลม ๆ

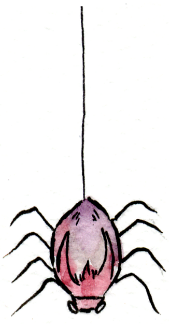
8.8 อะไรเอ่ย เป็นวงรี

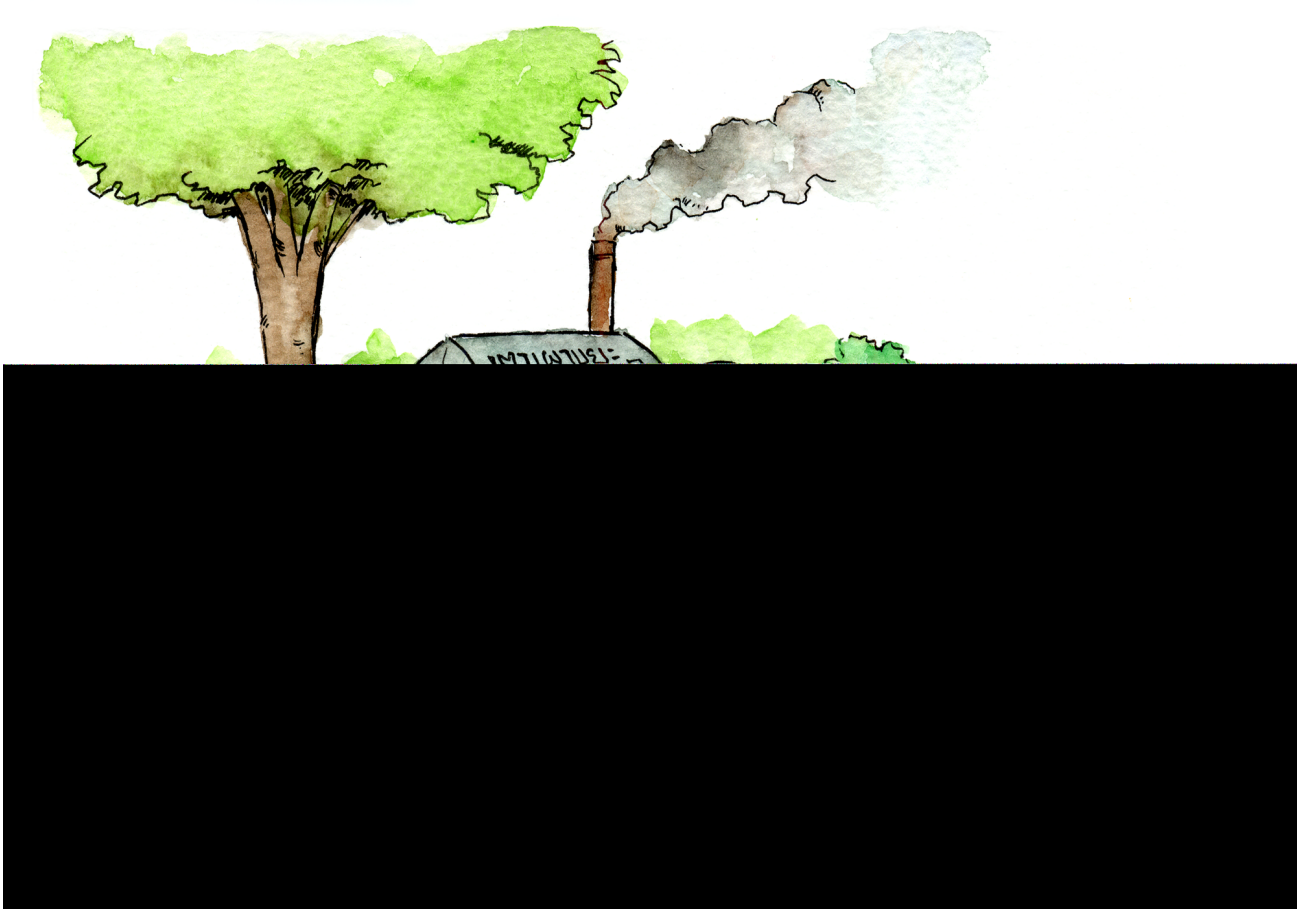
8.9 อะไรเอ่ย เป็นแผ่นแบน ๆ

8.10 อะไรเอ่ย ไม่เป็นรูปไม่เป็นร่างเลย เหลวและสามารถไหลได้

ในการเดินสำรวจโรงเรียน ครูจะชี้ให้เด็กเห็นขยะในที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน เมื่อกลับเข้าห้องเรียนแล้ว ครูจะถามคำถามดังแนวทางต่อไปนี้ เพื่อให้เด็กคิดหาคำตอบจากสิ่งที่ได้พบมา

9.1 ในบริเวณโรงเรียนของเรามีขยะหรือไม่

9.2 ขยะที่เห็นมีอะไรบ้าง

9.3 ขยะมาจากไหน ใครเป็นคนทิ้ง

9.4 มีขยะในโรงเรียน ดีหรือไม่ดี เพราะเหตุใด

9.5 เราควรทำอย่างไรกับขยะบริเวณโรงเรียนของเรา

9.6 เด็กช่วยไม่ให้โรงเรียนเกลื่อนไปด้วยขยะได้อย่างไร

9.7 คุณพ่อ คุณแม่ จัดการกับขยะในบ้านอย่างไร

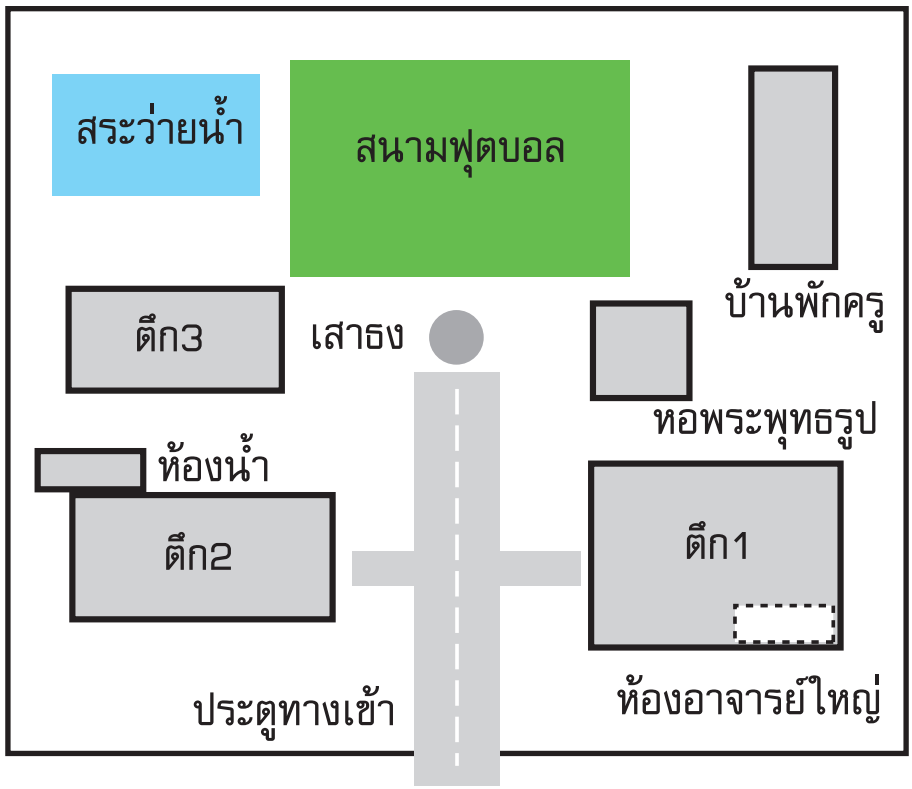
9.8 การแยกขยะหมายถึงอะไร

9.9 ในบริเว

กิจกรรมที่ 10 ทำอย่างไร ห้องเรียนของเราจึงจะสะอาดและสวยงาม

ครูให้เด็ก ๆ ช่วยกันสำรวจหาขยะ สิ่งสกปรกในห้องเรียน และให้เด็ก ๆ ออกความคิดว่าทำอย่างไรจะจัดห้องเรียนให้มีระเบียบ สะอาด และสวยงาม

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมพิเศษ

11.1 การทำแผนที่โรงเรียน

ครูใช้กระดาษหนังสือพิมพ์เก่าต่อกันเป็นแผ่นใหญ่ จากนั้นวาดขอบเขตของโรงเรียน ถนนด้านหน้าและด้านข้าง พร้อมกับบอกทิศทั้งสี่ให้เด็ก ๆ ทราบ อาจเริ่มต้นด้วยการให้เด็กวางไม้บล็อกตามจุดที่มีอาคารตั้งอยู่ก่อน จากนั้นให้เด็ก ๆ ช่วยกันวาดอาคารต่าง ๆ ตลอดจนทางเดิน สนามหญ้า ลานซีเมนต์ ลานจอดรถ ฯลฯ ลงบนกระดาษหนังสือพิมพ์ โดยถามเด็กตลอดเวลาว่าเพื่อน ๆ วาดตรงนี้ถูกไหม และต้นไม้ใหญ่ สวนดอกไม้ สนามเด็กเล่น อยู่ที่ไหน แล้วให้เด็ก ๆช่วยกันเพิ่มเติมว่าพบสัตว์อะไร ที่ตรงไหน พบขยะเกลื่อนกลาดที่ไหน เสร็จแล้วให้เด็ก ๆ แสดงความคิดเห็นว่าเด็ก ๆ จะช่วยให้บริเวณโรงเรียนสะอาด สวยงาม และมีระเบียบได้อย่างไร

11.2 การประมาณ หรือคาดคะเนจำนวน

ก. ให้เด็กนับจำนวนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น

ข. ให้เด็ก ๆ นับจำนวนต้นไม้ใหญ่บริเวณโรงเรียน

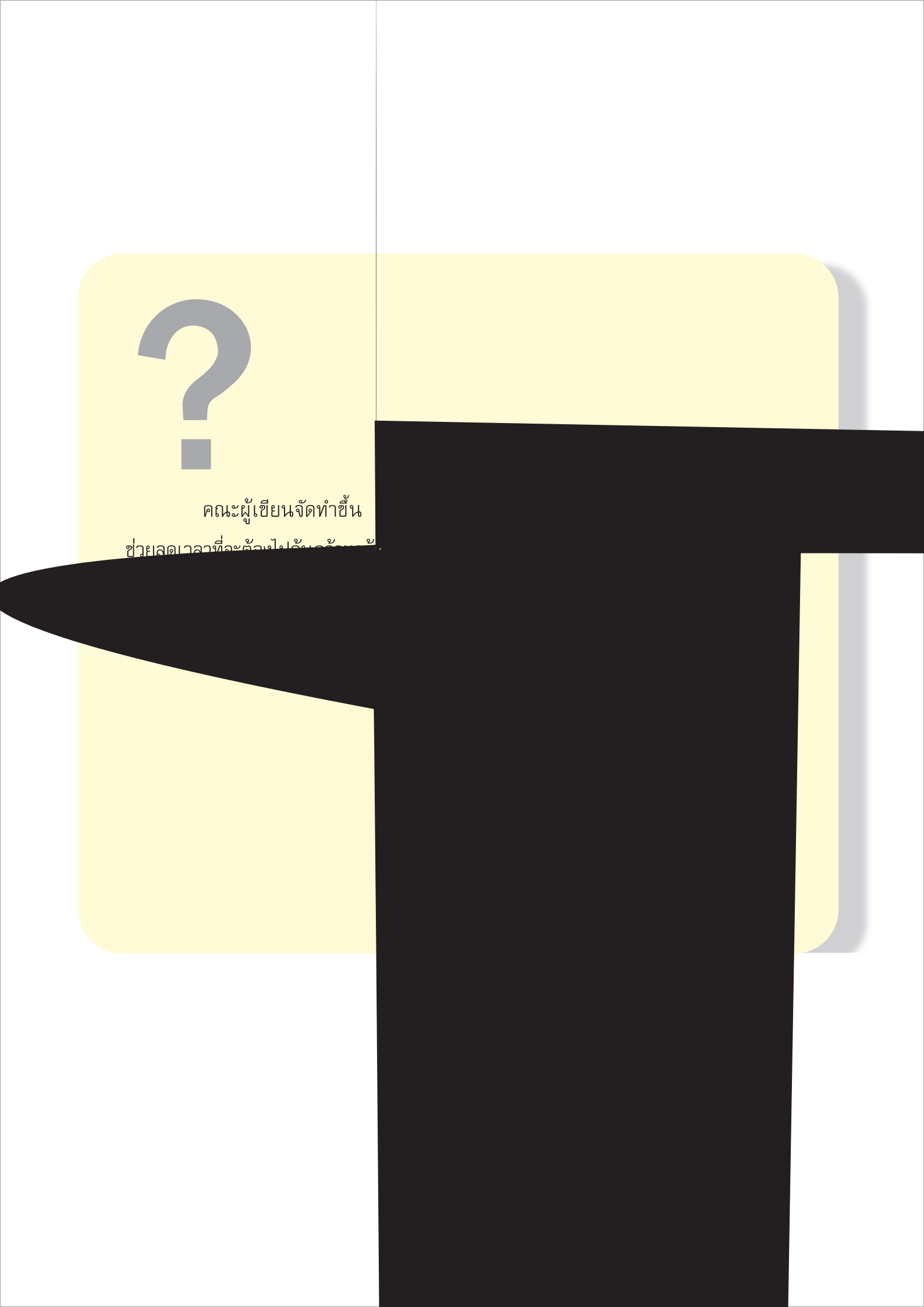
ค. ให้เด็ก ๆ นับจำนวนดอกไม้สีแดง หรือสีอื่น ๆ ที่มีประดับอาคารเรียน

ง. ให้เด็ก ๆ ประมาณเวลาว่า เวลา 4 โมงเย็นหรือก่อนโรงเรียนเลิก เด็กคนที่ยืนบนลานซีเมนต์จะมีเงาทอดไปที่ใด เปรียบเทียบกับเวลาเช้า เวลาเที่ยง

จ. ครูให้เด็ก ๆ ลองเดาว่าขณะนี้เป็นเวลากี่โมงแล้ว เมื่อเด็กตอบแล้วครูเอานาฬิกามาให้ดูว่าใครประมาณเวลาใกล้เคียงที่สุด

11..3 มีอะไรในวงกลม

ครูนำเชือกสัก 1 เมตร มาผูกปลายให้เป็นวงกลม แล้ววางลงบนสนามหญ้าให้เด็ก ๆ สังเกตดูว่าในวงกลมมีสิ่งต่าง ๆ อะไรบ้าง

โรงเรียนของเรา

ข้อมูลประกอบการเรียนรู้

เมื่อนึกถึง หรือได้ยินคำว่า “โรงเรียน” สิ่งแรกที่มักคิดถึงคือ อาคารที่มีห้องพร้อมอุปกรณ์การเรียนการสอนหลายห้อง ซึ่งใช้สอนเด็ก ๆ ในระดับต่าง ๆ กัน รวมถึงบริเวณสำหรับให้เด็ก ๆ ได้เล่นได้ออกกำลังตลอดจนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้เด็ก ๆ ได้เกิดการเรียนรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์และมีคุณภาพ ดังนั้น **“โรงเรียน” จึงน่าจะเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด**

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแต่แรกเกิด พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันและรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ จึงเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องประกอบด้วยความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การเรียนการสอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เป็นพื้นฐานการสร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างสมดุลกับธรรมชาติ และอยู่ร่วมกับประชาโลกได้อย่างสันติ

บุคคลผู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพควรมีลักษณะดังนี้

1. มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี
2. มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม
3. มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัฒน์

โรงเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เด็กควรได้รู้จักให้เป็นอย่างดี ครูควรกระตุ้นให้เด็กอยากรู้จัก และสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นเพื่อให้เด็กเรียกชื่อได้ถูกต้อง สนใจใคร่รู้ในรายละเอียดของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ได้แก่

สิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน

เช่น ท้องฟ้า อาคาร บริเวณโรงเรียน สนาม ต้นไม้ สัตว์ และความสะอาดเรียบร้อยของบริเวณโรงเรียน

ฤดูกาลทำให้เราทราบถึงลักษณะของอากาศในระยะยาวในแต่ละท้องถิ่น ในแต่ละรอบปีจะมีฤดูกาลต่าง ๆ เป็นช่วง ๆค่อนข้างแน่นอน ลักษณะของอากาศสามารถสังเกตและวัดได้ สำหรับเด็กวัยอนุบาล การเรียนการสอนเรื่องท้องฟ้าจะมุ่งเน้นในเรื่องที่ฝึกทักษะการสังเกตและการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า โดยทั่วไปความสนใจของเด็กวัยอนุบาลจะมุ่งไปที่ลักษณะของอากาศและการเปลี่ยนแปลงของอากาศ ครูไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาทางอุตุนิยมเพื่ออธิบายปรากฏการณ์บนท้องฟ้า การสนใจสังเกตการเปลี่ยนแปลงบนท้องฟ้าจะช่วยให้เด็กมีความคุ้นเคยกับความเปลี่ยนแปลงของอากาศ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากผลกระทบของอากาศ เช่น ก้อนเมฆ แรงลม นก แมลง ต้นไม้ ตลอดจนสัตว์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียน

ในเรื่องของอาคารสถานที่ตลอดจนบริเวณโรงเรียน ควรฝึกให้เด็กสังเกตรูปร่างอาคารต่าง ๆ สี วัสดุก่อสร้าง ความเก่าใหม่ ประโยชน์ใช้สอย การรักษาความสะอาดและผู้คนที่อยู่ในอาคาร ตลอดจนสัตว์ที่อาศัยอยู่ในอาคารว่ามีประโยชน์หรือโทษอย่างไร บางโรงเรียนที่มีบริเวณกว้างขวาง จะแบ่งบริเวณเป็นส่วน ๆ สำหรับจอดรถและลานสำหรับให้เด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่น ให้เด็กได้สังเกตลักษณะรูปร่าง ตลอดจนวัสดุก่อสร้างและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณนั้น

การให้เด็กมีโอกาสสังเกตพืชและสัตว์ด้วยการให้เขาได้สัมผัสกับธรรมชาติโดยตรง เช่น การพาเด็กสำรวจบริเวณโรงเรียนก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องสัตว์และพืชในสภาพที่เป็นจริง นอกจากนั้นยังได้ทราบถึงวงจรของสัตว์และพืช วงจรของฤดูกาล และเข้าใจถึงวิธีการหมุนเวียนของฤดูกาล เด็กจะได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของธรรมชาติและวิธีที่จะปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้น การให้คำแนะนำที่ถูกต้อง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ตลอดจนวิธีที่จะจัดการกับสิ่งเหล่านั้นอย่างถูกต้องและมั่นใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านสติปัญญาและอารมณ์

ผู้คนในโรงเรียน

จากสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากตัวอาคารสถานที่แล้ว บุคคลผู้ที่ทำงานในโรงเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กทุกด้าน เพราะบุคคลเหล่านั้น โดยเฉพาะครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการหล่อหลอมเด็กให้เป็นผู้ที่มีความงดงาม (งอกงาม) ในจิตใจ นิสัย และสติปัญญา ดังนั้นบุคคลที่เป็นครู โดยเฉพาะครูเด็กเล็ก ตลอดจนผู้ทำงานในสถาบันการศึกษานั้น ๆ จะต้องมีความรัก มีลักษณะนิสัยที่เหมาะสมต่องานอาชีพนี้ มีความอ่อนโยน เข้าถึงจิตใจเด็ก มีความอดทนตลอดจน ได้รับการฝึกฝนเพื่อเป็นครูเด็กเล็กมาเป็นอย่างดี มีเทคนิควิธีการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทุกด้านอย่างมีคุณภาพและคำนึงถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของเด็กด้วยเป็นหลัก

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม